

2. Identyfikacja problemu

2.1. Niektóre dane epidemiologiczne

Na podstawie reprezentatywnego i aktualnego piśmiennictwa światowego oraz w oparciu o doświadczenia badawcze Kliniki Patologii i Intensywnej Terapii Noworodka oraz Zakładu Epidemiologii Instytutu Matki i Dziecka w Warszawie można szacować, że częstość występowania poważniejszych zaburzeń rozwojowych u nowonarodzonych dzieci występuje w nie więcej niż 4-5% przypadków. Myśląc o zagrożeniach, mogących mieć wpływ na rozwój niepełnosprawności, można brać pod uwagę następujące elementy:

- a) *częstotliwość występowania skrajnego wcześniactwa* (poród między 22 a 32 tygodniem trwania ciąży). W Polsce rodzi się około 1,2% - 1,5% takich dzieci (w 1995 r. było 1,5%, a w 2001 r. 1,2%). Około 22-24% z nich wykazuje istotne deficyty rozwojowe (14% - upośledzenie intelektualne, 7,5-12% - mózgowie porażenie dziecięce, 8% - zaburzenia widzenia, 3-4% - uszkodzenia narządu słuchu, w obu grupach w pewnej części dodatkowo - niepełnosprawność intelektualną),
- b) *częstotliwość występowania wad wrodzonych* (tzw. dużych), którą określa się w piśmiennictwie na około 2%,
- c) *częstotliwość występowania innych zaburzeń*, np. chorób jednogenowych (w tym chorób metabolicznych), dziecięcego porażenia mózgowego, nowotworów u dzieci.

Należy również wziąć pod uwagę grupę dzieci, u których niepełnosprawność powstaje w pierwszych latach życia z powodu urazów oraz na skutek ciężkich powikłań chorobowych, zwłaszcza ze strony ośrodkowego układu nerwowego (m.in. po zapaleniu mózgu).

2.2. Wybrane dane statystyczne

Według badania kwestionariuszowego dotyczącego Stanu Zdrowia Ludności przeprowadzonego przez GUS w 1996 r. na reprezentatywnej próbie Polaków obejmującej blisko 73 tys. osób, w tym 15 tys. dzieci w wieku 0-14 lat, odsetek niepełnosprawnych dzieci w wieku 0-14 lat określono na 3,4%. Stwierdzono, że odnotowana częstość niepełnosprawności jest wyższa w rodzinach znajdujących się w gorszej sytuacji materialnej.

Dane dotyczące populacji dzieci w wieku od 0 do 14 lat, uzyskane podczas Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 20 maja 2002 r , przekazane przez Prezesa GUS pismem SP-11-0206-276/04 pokazuje poniższa tabela.

Wiek	Ludność ogółem			Osoby z niepełnosprawnością		
	Razem	Miasta	Wieś	Razem	Miasta	Wieś
0-4 lata	1 888 744	1 036 071	852 673	35 389	20 393	14 996
5-9 lat	2 282 722	1 237 756	1 044 966	64 454	36 969	27 485
10-14 lat	2 770 186	1 560 404	1 209 782	84 363	50 386	33 977
Razem						

Z tych danych wynika, że na 6 941 652 dzieci w wieku od 0 do 14 lat u 184 206 dzieci występuje niepełnosprawność, w tym 99 843 dzieci w wieku od 0 do 9 lat

Jednocześnie trzeba zaznaczyć, że WHO (1985) określa rozpowszechnienie tylko upośledzenia umysłowego głębszych stopni na 3 do 4 przypadków na 1.000 urodzonych dzieci, a lekkie upośledzenie na 2 do 3 na 100. Jednocześnie WHO stwierdza, że istnieją dowody, iż w krajach o szczególnie wysokim standardzie życia i wysokiej jakości służb zajmujących się zdrowiem, kształceniem i opieką społeczną liczba ta może być znacznie niższa.

Na podstawie danych GUS z 2001 r. populacja w przedziale wiekowym 0-7 liczy blisko 3 400 tysięcy dzieci. Przyjmując, iż dzieci niepełnosprawne stanowią 3,4% populacji liczba ich wyniesie ok. 115 tys., w tym ok. 52 tys. dzieci zamieszkałych na wsi.

Dla zobrazowania rozpowszechnienia niepełnosprawności wśród dzieci można również wykorzystać dane Ministerstwa Edukacji Narodowej o populacji uczniów (ogółem w wieku szkolnym jest ok. 5 500 000 dzieci i młodzieży) objętych obowiązkiem szkolnym w kształceniu specjalnym.

Na podstawie danych GUS rocznik "Oświata i Wychowanie w roku szkolnym 2002/2003 r " przedstawiono poniższą tabelę statystyczną. **Uczniowie niepełnosprawni w roku szkolnym 2002/2003**